

At kæri pápi okkara,

Carl C. Johansen,
(A Lag)

doydí í dag, kunngerst hervið.

Jarðarferðin verður frá kirkju-
uni kl. 3 sunnudagin.

Tórshavn, 27. sept. 1945.

Børnini.

Í bókum greitt fólki frá, hvussu ringar vónirnar vóru fyri, at peningur okkara skuldi hava nakað virði, tá kriggið endaði. Menn óttaðust fyri, at hann mundi fara at fáa rætt í hesum. Um tað skyldast hansara frásøgnum ella ikki, tað skulu vit hesa ferð einki siga um — teir ávarandi vita tað best sjálvir — men givið er tað, at mangir av teim, ið tjentu nakað av peningi í kriggstíðini, skunduðu sær at keypa fæst virði fyri hann — hús og jørð o. a. — til so høgir prisir, sum eingin í Føroyum áður hevði diroynt um. Teir óttaðust fyri at koma at standa eftir við peningaseðlum, sum ikki vóru verðir tað pappir, teir vóru prentaðir á; tí keyptu ríkir menn seg fáttákar ta.

Tá pundspekulatióin harra Petersens miseydnadist, og hann og tað virki, hann hevur ábyrgdina av, tapti pening í stórum, meðan landið sum heild fekk stóran vinning, smæddist harra Petersen ikki fyri við stevning og sakarmáli at royna at noyða danska statin at taka tapið av hansara hættisligu spekulasiójnum. Vit hava enn ikki hoyrt hann sagt fólki frá, hvar tað nationala í hesi gerð liggur; harafturímóti rýmdi hann sjálvur tólvti av tingi sum mótmæli móti tingsins royndum at skapa eina holla fliggjarstøðu — tað skuldi vera so ónationalt.

Óg so prisreguleringin!

Fyrsta atlegan var, at fólka-flokksblaðið royndi at billa fólki inn, at hækkan av krónuvirðinum við ca. 15% vildi valda fiskimanninum tilsvandandi peningaligt tap við umveksling. Hetta kundi í fyrsta umfari siggja út til at hava nakað av sannleika í sær. Men sjálvt um fiskimaðurin fekk nakrar krónur færri við umvekslingina frá pundum til krónur, so skuldi hann vunnið hetta aftur við at prisurin á øllum innfluttum verum lækkaði tilsvandandi.

Kom nú í ljósmála, at ymsir fiskakeyparar vildu lækka innkeypsprisin á fiski við 8—12 oyr. pr. kg. Hetta vildi verið ein smeytur fyri útróðramannin, og tingið samtykti tí, at tann prisur, ið givin hevði verið fyri útróðrafiskin skuldi verða galdandi sum minsti prisur árið út samstundis

sum tingið tryggjaði fiskakeyparunum eitt viðurgjald av 15% av innkeypsprisinum av tí fiski, teir keyptu frá føroyskum útróðramonnum.

Tingið samtykti síðani, at allar landshandilsins vóru skuldu setast 15% niður í prisi, og bað pris-eftiransingarráðið áseta hámarksprisirnar hjá keypmonnunum tilsvandandi og skjótast gjørligt.

Nú skuldi ein trú, at fólka-flokksmenn í prisansingarráðnum hevdu sagt, sum so, at teir lurtadu ikki eftir einum lægtingi, sum flokkur teirra tíðliga og seint reyldaði um ongan rætt hevði at sita, og hvørs sautytktir teir enná ikki hava smæðst fyri at mótarbeitt í útlandunum. Men nei, her bar til at geva hinum føroyska arbeidarunum ein dyggan frammaná, og so fór tað at vera harvið um keypmenn eisini komu at tapa eitt sindur fyri eina ferð skyld.

Allir vøruprisir skuldu kannast 15. september, og eftir teim skal so pristalið fyri oktober fjórðingár verða útroknað. Nú ráddi um hjá fólka-flokksmonnum í eftiransingarráðnum at fáa lækkað vøruprisirnar so skjótt, at útrokningin av pristalinum skuldi gerast eftir hesum lækkaður prisinum, tí tá vildu lénirnar falla munandi. Teir skutu tí uppá at lækka vøruprisirnar alt fyri eitt. Javnaðarmaðurin í ráðnum skjeyt uppá at lækka prisirnar frá 20. septbr., tí tá vildi lækkanin onga ávirkan hava á arbeidslønina í oktober fjórðingsári, og keypmenn vildu tá ikki heldur lida so stórt tap á tær vøru, teir lógu inni við, og sum teir høvdu keypt fyri tann dýra prisin. Sambandsmaðurin var av somu áskoðan, men hann gekk kortini til síðst saman við fólka-flokksmonnum um prislækkanina frá 15. september, og harvið gekk hann við til eina munandi lön-lækkan. Javnaðarmaðurin J. M. Mouritsen noktaði at skriva undir lýsingina; men tað kundi sjálvsagt ikki forða fólka-flokksmonnum í at færa sakina ígjøgnum.

Tá javnaðarmenn og sambandsmenn á tingi fingi kunnleika um hesa beistagerð móti arbeidarunum, bóðu teir priseftiransingarráðið broyta samtykt sína soleiðis, at hon onga ávirkan skuldi fáa á pristalsútrokningina; men bæði sambandsmaðurin og teir tveir fólka-flokksmennunir í ráðnum noktaðu hetta.

Tingið mátti tí áleggja pristalsráðnum at lýsa pristalslækkanina galdandi frá 25. september í staðin fyri sum áður lýst frá 15. septbr. Og her hendi eftir okkara tykki tað merkiligasta av øllum: Teir gjerdur sum teim var álagt.

Aftur her hevur fólka-flokkurin vist í gerðum, hvussu nógv hansara fegru orð um góðsku sína til hin føroyska arbeidaran hava at týða.

Vil Føroya arbeidarafjöld nú skúgva teir flokkar til viks, sum hava nýtt sína megi til at lata hitt almenna vera LØNTRYKKJARI?

Lønstriðið er eitt av høvuds-triðjunum hjá arbeids- og fiskimannafjældini, so leingi hon ikki er sín egni arbeidsgevari, so leingi hon ikki er sín egni arbeidsgevari, so leingi hon ikki sjálf eigur driftirnar og virkini.

Hetta striðið hevur ofta verið hart. Men arbeids- og fiskimaðurin hevur, hóast ikki — og minni enn so — so sterkur sum ynski-ligt í síni fylking, kortini vunnið væl framá. Á sumnum plássum er stutt komið enn, nógv ov stutt. Tað skal áðanast. Men henda áðanran eigur einans at viðvirka, at hildið verður áfram við striðnum, til tess at hesi pláss eisini taka seg fram — ájavnt tey fremstu plássini. Og nú tá ið arbeids-mannafeløg eru komin í flestu pláss og hesi feløg eru gingin í eitt ringfelag, eru góðar vónir fyri, at tann dagur ikki er fjarur, tá ið lönviðurskiptini eru eins háttad yvir alt landið.

Arbeidsgevarar og arbeidarar hava teirra lönsmálar, og hitt almenna hevur — eftir átroðkan frá javnaðarmonnum — við eitt-oyraskipanina tryggjað arbeidarunum móti niðurfaring í grundløn og hartil tryggjað teimum dýrtíðar-viðbótina eittoyra fyri pristalsstigið.

Men meðan arbeidarin soleiðis hevur fingið síni lönviðurskipti styrkt og stabiliserað viðvíkjandi privatum arbeidi, hevur hitt almenna verið og er löntrykkjari í teimum arbeidum, sum lægtingið letur meta og veitir studning til.

Hitt almenna löntrykkjari! Ó-hugnaligt! Ja, tað er tessverri ein veruleiki.

Øll arbeidi, ið tingið hevur við at gera, verða mett, kalkuleað, út frá eini grundløn uppá 70 oyrur um tíman. Og — beinleiðis í móti eittoyralógini — tað sum verri er: hitt almenna, lægtingið, roknar arbeidarunum einans $\frac{7}{10}$ í dýrtíðarviðbót fyri pristalsstigið.

Hitt almenna, lægtingið, trýstir so stutt í sínum arbeidum arbeids-mannalønina 30 pct. niður um lönina í privatum arbeidi.

Hetta er av sonnum ræðuligt! Javnaðarmenn hava sjálvandi roynt at bæta hetta órættvísí móti arbeidarafjældini kring Føroya land við at seta fram uppskot um,

at lægtingið skal meta síni arbeidi út frá eini grundløn sum svarar til meðalgrundlønina hjá Føroya arbeidsmannafeløgum, og

at lægtingið skal veita arbeidarunum fulla dýrtíðarviðbót í sínum arbeidi. Teir skulu ikki fáa $\frac{7}{10}$

oyru fyri pristalsstigið sum nú, men $\frac{10}{10}$ oyrur.

Men hetta uppskot javnaðarmanna varð felt av fólka-flokkinum og sambandsflokkinum.

Hvi sviku fólka-flokksins og sambandsins tingmenn Føroya arbeidarar í hesum máli?

Við hvarjum rætti áseta teir grundlønina til 70 oyrur um tíman og dýrtíðarviðbótina 30 pct. niður um dýrtíðarviðbótina í privatum arbeidum?

Av sonnum, teir skylda at greiða arbeidarafjældini frá hesum, ið rakar allar arbeidarar, har ið vegarbeiði og onnur lægtingsarbeidi verða gjørd.

Hvussu kunna fólka-flokksins og sambandsins tingmenn forsvara ein eykaskatt á arbeidararnar uppá 30 pct. av t. d. vegkostnaðinum?

Tingið jättar um 1 millión í vega- og havnapeningi. Hesin peningur er $\frac{7}{10}$ av tí, sum arbeidini skuldu kosta eftir lönini í tí privata. Um arbeidararnir fingi fulla lön vildi arbeidi kosta 1 mill. $\times \frac{7}{10} = 1.428.571$ kr.

Fólka-flokksins og sambandsins tingmenn hava so stutt tey seinastu árin latið arbeidarafjældina einsamalla borið ein eykaskatt til vegir og havnir uppá slaka $\frac{1}{2}$ millión um árið.

Nú eru stundir hjá Føroya arbeidarafjæld at gera enda á hesum órættvísí við at taka ræði frá hesum flokkum og geva tað til tann einasta flokk her á landi, sum hundradprocent verjir lön- og aðrar interessur hjá arbeidarunum og fiskimanninum:

Føroya javnaðar-flokk!

**FØROYA
BRUNATRYGGING**

Hús - innbúgv - vørur - verða tryggjað.

Skrivatovan er opin frá kl. 10-1 og 3-5.
Leygardag - - - 10-2.

Telef. 372.